

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΛΗΦΘΕΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ

Ἡ ὀργάνωσις τῆς οἰκονομίας μιᾶς χώρας εἶναι σήμερον διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου τόσον σημαντικὴ, ὅσον καὶ ἡ καθαρῶς στρατιωτικὴ ὀργάνωσις. Τὰ μέτρα δὲ πρὸς προσαρμογὴν τῆς οἰκονομίας εἰς τὰς νέας ἀνάγκας δὲν ἔχουν μόνον ὄλως ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὰς εἰς τὰς ἐχθροπραξίας ἀναμιγνυομένας χώρας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς χώρας τὰς μὴ ἀμέσως ἐνδιαφερομένας.

Τὸ πρῶτον πρόβλημα τὸ ὁποῖον προκύπτει διὰ μίαν χώραν διεξάγουσαν πόλεμον εἶναι ἡ ἀνεύρεσις τῶν οἰκονομικῶν μέσων πρὸς συντήρησιν καὶ ἐφοδιασμὸν τῶν μαχομένων ἐνόπλων δυνάμεών της.

Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ἔλαβεν τὴν 2-9-39 παρὰ τοῦ κοινοβουλίου ἔγκρισιν συμπληρωματικῶν πιστώσεων 44 δισεκατομμυρίων φράγκων πρὸς πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν. Τὸ σημαντικὸν τοῦτο κονδύλιον εἶναι προφανῶς ἀδύνατον νὰ ἀναλάβουν τὰ τακτικὰ ἔσοδα. Ἐν τούτοις καμμία νέα πηγὴ χρηματοδοτήσεως δὲν προεβλέφθη. Ἐπεβλήθη μόνον φορολογία 15% ἐπὶ τοῦ μισθοῦ ὄλων τῶν Γάλλων ὑπηκόων ἡλικίας 18-49 ἐτῶν, οἵτινες δὲν ἀνήκουν εἰς στρατιωτικὴν μονάδα, καὶ φορολογία 25% ἐπὶ τῆς ἀμοιβῆς τῆς παρεχομένης δι' ὑπερωρίας.

Ὡσαύτως ἐπεβλήθη εἰδικὴ φορολογία ἐπὶ τοῦ προϊόντος τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τοῦ ἰδρυθέντος Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀλληλεγγύης, τὸ ὁποῖον ἔχει προορισμὸν νὰ συμμετάσχη εἰς τὰς δαπάνας τῶν πρὸς τοὺς ἐπιστρατευθέντας καὶ τὰς οἰκογενείας των χορηγήσεων.

— Ἀπειλητικὸν ἐπίσης προβάλλει διὰ τὰ ἐμπόλεμα κράτη τὸ πρόβλημα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν. Σοβαραὶ διαταραχαὶ τούτου θέλουν προκύψει ἐκ τῆς μειώσεως τῆς ἐξαγωγῆς ὠρισμένων εἰδῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ κατανάλωσις θὰ αὐξήσῃ ἀναγκαίως, καὶ ἐκ τῆς ἐξογκώσεως τῆς εἰσαγωγῆς ἐμπορευμάτων τινῶν ἀπαιτουμένων νῦν εἰς μεγαλυτέρας ποσότητας λόγῳ τῶν νέων ἀναγκῶν.

Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν δυσκολιῶν αὐτῶν ἐπιδιώκεται διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν μὴ ἀναγκαίων εἰσαγωγῶν, διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἐξαγωγῆς εἰς ἅ εἶδη αὕτη εἶναι δυνατὴ καὶ ἀθλαθῆς εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ἐφοδιασμὸν καὶ διὰ τοῦ ἐλέγχου τοῦ συναλλάγματος καὶ τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων.

Ἐν Γαλλίᾳ λαμβάνεται πρόνοια, ὅπως ἡ ἐκ τῆς μειώσεως τῆς τουριστικῆς κινήσεως καὶ τῶν αὐξηθεισῶν εἰσαγωγῶν πολεμικῶν πρώτων ὑλῶν αὐξουσα παθητικότης τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀντιμετωπισθῇ διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ πάσης μὴ ἀναγκαίας εἰσαγωγῆς

καὶ διὰ τῆς μεγαλυτέρας ἐξαγωγῆς εἰδῶν πολυτελείας καὶ ὠρισμένων πρώτων ὑλῶν. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς τονώσεως τοῦ «πολεμικοῦ θησαυροῦ» ἀπηγορεύθη ἐν Γαλλίᾳ ἡ ὑπὸ οἵανδήποτε μορφήν ἐξαγωγή κεφαλαίων ἄνευ ἀδείας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐλήφθησαν μέτρα ἐλέγχου τοῦ συναλλάγματος καὶ τοῦ ἐμπορίου χρυσοῦ.

Ἐτερον πρόβλημα ζωτικῆς σημασίας εἶναι τὸ τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμαρίθμου. Τὰ γνωστὰ ποικίλα αἷτια (αὔξεις καταναλώσεως, ὑψώσεις μεταφορικῶν, περιορισμὸς εἰσαγωγῆς, κερδοσκοπία κλπ.) τείνουν νὰ ὀδηγήσουν τὰς τιμὰς τῶν σπουδαιότερων εἰδῶν εἰς ὑψηλίαν ἐπαχθῆ διὰ τὴν κατανάλωσιν.

Ὁ καθορισμὸς ὠρισμένων τιμῶν διὰ τὰ κύρια ἐμπορεύματα κατακτᾷ ὄλοεν ἔδαφος.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον τὰ μέχρι τοῦδε ἀνεπαρκῆ ἐν Γαλλίᾳ μέτρα πρὸς χαλιναγώγησιν τῶν τιμῶν ἐνετάθησαν ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις κατέφυγε εἰς τὸ μέτρον τῆς γενικῆς ἀπαγορεύσεως πάσης ὑπερτιμῆσεως. Οὕτω ἀπηγορεύθη πᾶσα ὑψώσεις τῶν τιμῶν παραγωγῆς, μεγαλεμπορίου καὶ μικρεμπορίου ἐξαιρουμένων τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν. Ἀλλὰ τὸ βασικὸν πρόβλημα, τὸ δημιουργούμενον ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῶν εἰσαγωγῶν, ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως καὶ ἐκ τοῦ κινδύνου τῆς πτώσεως τῆς παραγωγῆς, εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ἐπαρκειᾶς εἰς πρώτας ὕλας καὶ εἶδη ἀνάγκης.

Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Γαλλία χάρις εἰς τὴν γεωγραφικὴν τῆς θέσιν δύναται ἀπὸ τὰς περιοχάς, ἐξ ὧν καὶ προηγουμένως ἐπρομηθεύετο πρώτας ὕλας, νὰ προμηθεύεται καὶ σήμερον ταύτας δὲν ἐμείωσεν τὴν τάσιν τῆς νὰ περιορίσῃ ὅπου τοῦτο ἦτο δυνατὸν τὰς εἰς πρώτας ὕλας ἀνάγκας τῆς πρὸς περιφρούρησιν τοῦ συναλλάγματός τῆς. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐλήφθησαν μέτρα ὅπως ἐπιτευχθῆ λογικὴ κατανάλωσις τῶν πρώτων ὑλῶν κινήσεως εἰς τὰς μὴ πολεμικὰς ἀνάγκας. Τὰ μέτρα ταῦτα ἔχουν προοπτικὴν διὰ πολυετῆ διάρκειαν τοῦ πολέμου, διότι διὰ τὸ ἄμεσον μέλλον ἡ θέσις τῆς Γαλλίας εἰς καυσίμους ὕλας ἐμφανίζεται λίαν εὐνοϊκὴ.

Μέτρα ἐπίσης ἐλήφθησαν ἐν Γαλλίᾳ πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν σημαντικῶν ἀνωμαλιῶν, αἷτινες ἐπῆλθον εἰς τὸν οἰκονομικὸν βίον τῆς χώρας ἐκ τῆς μεταβάσεως ἀπὸ τὴν εἰρηνικὴν οἰκονομίαν εἰς τὴν πολεμικὴν.

Ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν ἐπιστρατευθέντων, ἐκ τῶν γενομένων ἐπιτάξεων, τοῦ περιορισμοῦ τῆς καταναλώσεως ὠρισμένων εἰδῶν, τῆς ἀδυναμίας εἰσπράξεως τῶν πιστώσεων, τῶν δαπανῶν πρὸς ἀναπροσαρμογὴν τῆς παραγωγῆς, τῆς ἐλλείψεως πρώτων ὑλῶν κλπ. πολλαὶ ἐπιχειρήσεις ἐκλονίσθησαν βαθύτατα.

Παρουσιάσθη ὅθεν ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη ὅπως ληφθῆ μέριμνα διὰ τὴν ταχείαν ἀναπροσαρμογὴν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἰδίᾳ ἐκείνων αἷτινες εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς τὸν ἀνεφοδιασμὸν καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ πληθυσμοῦ, διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῶν ἀντιμετωπιζουσῶν ταμια-

κὰς δυσχερείας ἐπιχειρήσεων καὶ διὰ τὴν προστασίαν τῶν ὀπωσδήποτε θιγομένων ἐκ τῆς ἐπιστρατεύσεως.

Πρὸς τοῦτο ἐλήφθη πρόνοια ὅπως αἱ «πολεμικαὶ βιομηχανίαι» μὴ στερηθοῦν τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ των, διατηρήσασαι μέρος τῶν ἐπιστρατευθέντων τεχνιτῶν των. Ταυτοχρόνως ἵνα μὴ διαταραχθοῦν ἀσκόπως ἐπιχειρήσεις ζωτικῆς σημασίας διὰ τὴν οἰκονομίαν ἀπεφεύχθη πᾶσα μὴ ἀναγκαία ἐπίταξις. Ὅπου δὲ αἱ ἐπιτάξεις ὑπῆρξαν ἀναπόφευκτοι ἐδόθησαν ἐντολαὶ πρὸς ἄμεσον καθορισμὸν καὶ καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως.

Διευκολύνσεις πληρωμῆς τῶν ὀφειλῶν ἐδόθησαν ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἐπιστρατευθέντας, ἀλλὰ, ἐντὸς ὠρισμένων ὁρίων, καὶ εἰς ὄλους τοὺς λόγῳ τῆς πολεμικῆς καταστάσεως περιελθόντας εἰς ταμιακὰς δυσχερείας. Ἐλήφθη ὅμως συγχρόνως μέριμνα ὅπως αἱ παρασχεθεῖσαι εὐκολίαι πληρωμῆς μὴ ἔχουν δυσμενῆ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας.

Ὡσαύτως ἐδόθησαν προκαταβολαὶ εἰς προμηθευτὰς εἰδῶν προωρισμένων διὰ τὴν ἱκανοποίησιν ἐθνικῶν ἀναγκῶν, ὅπου καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ χρήσις τῶν συνήθων πιστωτικῶν μέσων.

Πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τῶν ἐπιστρατευθέντων ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα ἵνα ἐξασφαλισθῇ ἡ συνέχισις τῆς ἐπιχειρήσεώς των καὶ ἀποφευχθῇ ὁ συναγωνισμὸς των ὑπὸ ἰδρυθησομένων ἢ ἐπεκταθησομένων ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων. Προστατευτικὰ ἐπίσης μέτρα ἐλήφθησαν ἐν Γαλλίᾳ ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν, οἵτινες ἐπεστρατεύθησαν ἢ ἐγκατέλειψαν ἀναγκαστικῶς τὰς ἐστίας των ἢ ἀπώλεσαν λόγῳ τοῦ πολέμου τὴν πελατείαν των. Ἐπετράπη εἰς αὐτοὺς ἡ ἄμεσος λύσις τῆς μισθώσεως. Παρεσχέθη δὲ εἰς τὰ δικαστήρια τὸ δικαίωμα νὰ μειώνουν μέχρι τῶν τριῶν τετάρτων τὸ ἐνοίκιον τῶν ἐνοικιαστῶν, τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις μετεβλήθη ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου. Εἰς ὅσους ἐκ τῶν ἐπιστρατευθέντων, λόγῳ τοῦ μὴ περιορισμοῦ τοῦ εἰσοδήματός των, δὲν παρέχεται ἡ δυνατότης τῆς ὡς ἄνω μειώσεως, δίδεται δικαίωμα ἀναστολῆς, καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῶν ἐχθροπραξιῶν, τῆς καταβολῆς τῶν μισθωμάτων. Εἰς ἀντιστάθμισμα παρέχεται εἰς τοὺς οὕτω θιγομένους ἰδιοκτῆτας δικαίωμα παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν καταβολῆς τῶν τόκων τῶν ἐνυποθήκων δανείων. Διὰ τῶν ὡς ἄνω περιορισμένων μέτρων ἀποφεύγεται ἡ λῆψις μέτρων εὐρυτέρας ἐκτάσεως, ἅτινα θὰ ἐκλόνιζον τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν.

Συνεπεία τῆς ἐπιστρατεύσεως τίθεται καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπαρκείας τῶν ἐργατικῶν χειρῶν.

Οἱ Γερμανοὶ λέγουν, ὅτι ἔχουν περίσσειαν ἐργατῶν βιομηχανίας πλήρως εἰδικευμένων καὶ ἐξαιρετικῆς ἀποδόσεως. Οὐδεὶς δὲ Γερμανός, νέος ἢ γέρος, ἀνὴρ ἢ γυνή, θὰ μείνῃ νῦν ἀχρησιμοποίητος.

Εἰς ταῦτα ἀντιπαρατηρεῖται, ὅτι ἡ Γερμανία ἀπησχόλη ἤδη πρὸ τοῦ πολέμου ἅπαντας τοὺς ἐργάτας βιομηχανίας καὶ ὅτι ἀκόμη εἶχεν ἀναγκασθῆ νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἐργατικὰς χεῖρας ξένας πρὸς τὴν βιομηχανίαν. Ἡ ὑπὸ τὰς παρούσας δὲ συνθήκας αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ των θὰ ἦτο ἐξαιρετικῶς δύσκολος.

Ἐν Γαλλίᾳ δὲν φαίνεται νὰ ὑφίσταται σημαντικὴ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν, ἐφ' ὅσον ἄλλωστε ἀπηγορεύθη σχεδὸν ἀπολύτως ἡ μίσθωσις ἀλλοδαπῶν ἐργατῶν.

* * *

Διὰ τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου σημαντικὴ ἐπῆλθε μεταβολὴ καὶ εἰς τὰς συνθήκας τῶν θαλασσίων μεταφορῶν, τῶν ὁποίων ὁ ρόλος εἶναι ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος διὰ τὴν ὅλην πολεμικὴν οἰκονομίαν.

Αἱ δαπάναι τῶν πλοίων ἐδιπλασιάσθησαν εἰς τοὺς περισσοτέρους τομεῖς τῆς δράσεώς των. Ἡ αὔξησις αὕτη τῶν δαπανῶν τῶν ὀργάνων τῶν θαλασσίων μεταφορῶν ὀφείλεται:

1) Εἰς τὰ βαρύτερα ἀσφάλιστρα διὰ τοὺς κινδύνους πολέμου.

2) Εἰς τὴν ὑψωσιν τῆς τιμῆς τῆς καυσίμου ὕλης καθ' ὅσον ἐδιπλασιάσθη ἤδη ἡ τιμὴ τοῦ γαιάνθρακος.

3) Εἰς τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν πληρωμάτων, λόγῳ τῆς καθιερώσεως τῶν πολεμικῶν ἐπιδομάτων.

4) Εἰς τὰς δαπάναις τῶν ἐκ τοῦ πολέμου προκαλουμένων καθυστερήσεων καὶ ἐκτάκτων ἐπισκευῶν.

Ἀντιστοίχως ηὐξήθησαν καὶ οἱ ναῦλοι, χωρὶς ἐν τούτοις ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εὐρυνθῆ οὐσιωδῶς τὸ περιθώριον κέρδους διὰ τοὺς ἐφοπλιστάς, διότι ἡ ζήτησις χωρητικότητος δὲν εἶναι εἰσέτι ἐντατικὴ.

Μεταξὺ τῶν κυριωτέρων μέτρων, ἅτινα ἐλήφθησαν ὑπὸ διαφόρων ναυτικῶν κρατῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῶν θαλασσίων μεταφορῶν εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ ἐθνικῆς σημαίας πλοῖα ὑπεχρεώθησαν νὰ πραγματοποιοῦν τὰς ἐθνικὰς μεταφορὰς μὲ καθωρισμένους ναύλους, κατωτέρους τῶν τῆς ἐλευθέρας ναυλαγορᾶς.

2) Ἀπηγορεύθη ἡ εἰς ἀλλοδαποὺς πώλησις ἐμπορικῶν πλοίων καὶ ὑπήχθη εἰς προηγουμένην κυβερνητικὴν ἄδειαν ἡ ναυπήγησις παντὸς σκάφους.

3) Ἴνα ἀποφευχθῆ ἡ καταβολὴ ἐξαιρετικῶς βαρέων ἀσφαλιστρῶν διὰ τοὺς κινδύνους πολέμου, συνεστήθησαν ἀσφαλιστικοὶ ὀργανισμοὶ τῆ ὑποστηρίξει τοῦ Κράτους, ὅπερ κυρίως ἀνέλαβεν τὸν ρόλον τοῦ ἀντασφαλιστοῦ μὲ ἀνεκτὰ ἀντασφάλιστρα.

4) Ἐπεστρατεύθησαν τὰ πληρώματα τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπὸ τῶν κρατικῶν ἀρχῶν ρυθμίσεως τῶν ὄρων ἐργασίας, τῆς μισθοδοσίας καὶ τῆς εἰς ὠρισμένα πλοῖα ἀπασχολήσεως αὐτῶν.

Ἰδιαιτέραν σημασίαν παρουσιάζει διὰ τὴν ἐμπορικὴν μας ναυτιλίαν — λόγῳ τῆς ἡλικίας τῶν σκαφῶν της — τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ οἰκονομικῶς ὑπερτεροῦντα ἐν καιρῷ εἰρήνης νεότευκτα ἢ μικρᾶς ἡλικίας πλοῖα ἤδη, ἐξ αἰτίας τῶν ἐπὶ τῆς μεγάλης των ἀξίας ἀναλογούντων βαρέων ἀσφαλιστρῶν πολέμου, εὐρίσκονται εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἔναντι τῶν πλοίων μεγάλης ἡλικίας.